Практичне завдання 3

Перший рівень складності: альтернативні тестові завдання	
1. Планування - одна з функцій управління, процес визначення дій, які повинні бути виконані в майбутньому. а) так; б) ні.	2. Бюджетування – це процес аналізу минулих операцій підприємства та оформлення його результатів у вигляді системи бюджетів. а) так; б) ні.
3.Бюджет - кількісний план у грошовому вимірі, заздалегідь підготовлений та прийнятий до певного періоду часу, який зазвичай відображає заплановані на цей період величини доходів і витрат, необхідні для досягнення запланованої мети. а) так; б) ні.	4. Однією з цілей бюджетування є мотивація працівників на виконання цілей підприємства. а) так; б) ні.
5.Одним із завдань бюджетування у сфері виробництва є підвищення ефективності управління ліквідністю. а) так; б) ні.	6. Підприємство, види бізнесу, грошові потоки, виробництво та збут продукції є суб'єктами бюджетування. а) так; б) ні.
7.Підприємство, види бізнесу, структурні підрозділи, бізнес-процеси є об'єктами бюджетування. а) так; б) ні.	8.Підходами до процесу бюджетування є складання бюджету згори вниз, знизу вгору або комбінований. а) так; б) ні.
9. Методами складання бюджетів є бюджетування з нуля або бюджетування через приростання. а) так; б) ні.	10. Необхідна кількість придбання виробничих запасів дорівнює кількість виробничих запасів додати кількість виробничих запасів у залишку на кінець періоду відняти кількість виробничих запасів у залишку на початок періоду. а) так; б) ні.
Другий рівень складності: тестові завдання з множинним запитом	
1. Які види бюджетів входять до складу операційного: а) бюджет продажу, бюджет грошових коштів, прогнозний звіт про фінансові результати; б) бюджет трудових витрат, бюджет загальновиробничих витрат, прогнозний	**2. Відправним моментом у формуванні зведеного (головного) бюджету є складання:** а) бюджету виробництва; б) бюджету продажу; в) бюджету загальновиробничих витрат;

баланс; в) бюджет продажу, бюджет загальновиробничих витрат, прогнозних звіт про фінансові результати	г) прогнозного звіту про фінансові результати
3. Фінансовий бюджет не включає: а) бюджет продажу; б) бюджет капітальних інвестицій; в) бюджет грошових коштів; г) прогнозний баланс; д) бюджет прямих матеріальних витрат	**4. Який бюджет формується на основі бюджету продажу:** а) бюджет виробництва; б) бюджет закупівлі матеріалів; в) бюджет загальновиробничих витрат; г) бюджет капітальних інвестицій
5. Кількість матеріалів, яку необхідну закупити за період, буде дорівнювати: а) Кількість виробничих запасів, необхідна для виготовлення продукції плюс кількість виробничих запасів в залишку на кінець періоду мінус кількість виробничих запасів в залишку на початок періоду; б) залишок матеріалів на початок періоду мінус заплановані кінцеві запаси матеріалів; в) правильного варіанту не запропоновано; г) відповіді А і Б.	**6. Гнучкий бюджет:** а) призначений для контролю за виробничими накладними витратами, а не для контролю за прямими виробничими витратами; б) застосовується для адекватного порівняння фактичного рівня показників із запланованими; в) призначений для контролю за прямими виробничими витратами, а не для контролю за виробничими накладними витратами; г) не можна застосовувати, коли на витрати впливає зміна обсягу діяльності.
7.Процес бюджетування розпочинається з формування: а) бюджету продажу; б) бюджету капітальних інвестицій; в) бюджету виробництва; г) бюджету грошових коштів.	**8.Собіварстість виготовленої продукції визначається як:** а) залишок незавершеного виробництва додати витрати на виробництво продукції відняти залишок незавершеного виробництва на кінець періоду; б) залишок незавершеного виробництва відняти витрати на виробництво продукції відняти залишок незавершеного виробництва на кінець періоду; в) залишок незавершеного виробництва додати витрати на виробництво продукції додати залишок незавершеного виробництва на кінець періоду; г) залишок незавершеного виробництва відняти витрати на виробництво продукції додати

	залишок незавершеного виробництва на кінець періоду.
9. Залежно від цілей порівняння виділяють такі бюджети як: а) генеральний та операційний бюджет; б) операційний та статистичний бюджет; в) статистичний та гнучкий бюджет; г) фінансовий та операційний бюджет.	**10. Залежно за ступенем ієрархії виділяють такі бюджети як:** а) статистичний та операційний бюджет; б) генеральний, операційний та фінансовий бюджет; в) статистичний та гнучкий бюджет; г) фінансовий та гнучкий бюджет.
11. Протягом бюджетного періоду ТзОВ «Імпульс» планує реалізувати в кредит готової продукції на суму 219000. грн. За оцінками величина коштів, що надійде від покупців, становитиме лише 143000. грн. При цьому інших надходжень не планується. Відповідно до бюджету загальна величина всіх платежів підприємства в звітному періоді дорівнюватиме 179000. грн., а страховий залишок коштів на поточному рахунку має складати 10000. грн. Виходячи з наведених умов, визначте, яку суму необхідно додатково залучити підприємству в бюджетному періоді: а) 45 500 грн.; б) 44 500 грн.; в) 24 500 грн.; г) 46000 грн.	**12. АТ «Мобітрейд» розпочало свою діяльність в 2020 р. Є така інформація про його діяльність в 2020 р.: 1) придбано товарів протягом року – 350000 грн; 2) залишки товарів на кінець року – 70000 грн; 3) надійшли кошти від покупців протягом року – 200000 грн. Відомо, що всі товари продавалися за ціною, що на 40 % вище витрат на їх закупівлю. Визначте, сальдо дебіторської заборгованості станом на 31.12.2020 р., якщо весь продаж здійснюється в кредит, і всі рахунки покупцями будуть оплачені:** а) 50 000 грн.; б) 192 000 грн.; в) 250 000 грн.; г) 290 000 грн.
Третій рівень складності: тестові завдання відкритого типу (твердження з невідомою змінною)	
1. Фінальним кроком методики складання бюджетів є розробка бюджету _____.	
2. Залишок кредиторської заборгованості на кінець періоду відняти вартість придбаних за період запасів додати залишок кредиторської заборгованості дорівнює _____.	
3. _____ являють собою сукупність бюджетів, які відображують доходи та витрати підприємства.	
4._____ – це узагальнюючий план роботи підприємства, який відображує майбутні операції всіх його підрозділів протягом бюджетного періоду.	
5. Одна з функцій управління, процес визначення дій, які повинні бути виконані в майбутньому – це процес _____.	

6. Сукупність бюджетів, які містять інформацію про заплановані грошові потоки та фінансовий стан підприємства – це _____.	
7. Бюджет виробництва формується на підставі даних бюджету _____ з урахуванням зміни залишків готової продукції за формулою.	
8. Інформаційна, контрольна превентивна, оціночна, координаційна є _____ бюджетування.	
Четвертий рівень складності: тестові завдання на відповідність	
1.Основні елементи системи контролю та їх характеристика:	
Основні елементи системи контролю: 1.Об'єкти; 2.Суб'єкти.	Характеристика: а) бюджети структурних підрозділів б) структурні підрозділи підприємства, що здійснюють контроль за виконанням бюджетів.
2.Завдання бюджетування та їх характеристика:	
Завдання бюджетування: 1.У сфері виробництва; 2.У сфері фінансового контролю.	Характеристика: а) розстановка пріоритетів використання фінансових ресурсів; б) підвищення ефективності управління витратами; в) узгодження цілей і завдань усіх виробничих підрозділів зі стратегією всієї компанії; г) прогнозування і управління майбутнім фінансовим станом компанії у сфері виробництва; д) підвищення ефективності управління ліквідністю, фінансовою стійкістю.
3.Класифікація бюджетів та їх характеристика:	
Класифікація бюджетів: 1.За ступенем ієрархії; 2.Залежно від цілей порівняння.	Характеристика: а) генеральний зведений бюджет; б) фінансові бюджети; в) операційні бюджети; г) статистичний бюджет; д) гнучкий бюджет.
4.Рахунки бухгалтерського обліку та їх використання в бюджетах:	
Види бюджетів: 1.Бюджет продажу; 2.Бюджет комерційних витрат; 3. Бюджет витрат на оплату праці; 4.Бюджет інвестицій.	Рахунки бухгалтерського обліку: а) 70 «Дохід від реалізації»; б) 92 «Адміністративні витрати»; в) 66 «Розрахунки за виплатами працівників»; г) 72 «Дохід від участі в капіталі»;

	д) 91 «Загальновиробничі витрати».
5.Бюджети та їх показники:	
Види бюджетів: 1.Бюджет прямих матеріальних витрат; 2. Бюджет виробництва; 3. Бюджет собівартості готової продукції; 4. Бюджет реалізованої продукції.	Показники: а) необхідна кількість придбання виробничих запасів; б) необхідний обсяг виробництва продукції; в) г) собівартість виготовленої продукції; д) собівартість реалізованої продукції.
6.Класифікація понять процесу бюджетування та їх характеристика:	
Поняття: 1.Планування; 2. Бюджетування; 3. Бюджет.	Характеристика: а) одна з функцій управління, процес визначення дій, які повинні бути виконані в майбутньому; б) кількісний план у грошовому вимірі, заздалегідь підготовлений та прийнятий до певного періоду часу, який зазвичай відображає заплановані на цей період величини доходів і витрат, необхідні для досягнення запланованої мети; в) процес планування майбутніх операцій підприємства та оформлення його результатів у вигляді системи бюджетів.

3.4. Практичні завдання та ситуаційні вправи.

Вправа 3.4.1

Необхідно:

⇨ На підставі наведених даних розрахувати:

1) Бюджетні витрати на закупівлю запасів в травні та червні;
2) Надходження грошових коштів в травні відповідно до бюджету;
3) Грошові видатки в червні відповідно до бюджету;
4) Заплановану кількість запасів, що має бути придбана в липні.

Дані для виконання завдання:

АТ «Максимум» формує зведені бюджети на травень, червень та липень. Станом на 30 квітня підприємство має такі залишки по статтях: грошові кошти – 5500 грн., дебіторська заборгованість – 437000 грн., виробничі запаси – 309400 грн., заборгованість перед постачальниками – 133055 грн.

Складання бюджетів має базуватися на таких припущеннях:

а) щомісячний продаж виставляється в останній день кожного місяця;

б) покупці отримують 3 % знижку, якщо погашення їх заборгованості відбувається протягом 10 днів після отримання рахунків-фактур (рахунки виписуються на всю суму заборгованості без врахування величини знижки). 60 % виписаних рахунків сплачуються протягом терміну дії вказаної знижки; 25 % – в кінці місяця; 9 % – в кінці наступного після продажу місяця; 6 % вважаються безнадійними;

в) 54 % загальної суми витрат на закупівлю запасів, збут та управління підприємством сплачуються грошовими коштами протягом місяця їх виникнення, а залишок – у наступному місяці;

г) кількість запасів на кінець кожного місяця дорівнює 130 % від кількості запасів, що планується реалізувати в наступному місяці. Ціна одиниці запасів дорівнює 20 грн.;

д) загальна величина витрат на збут та адміністративних витрат, до складу яких входить амортизація у розмірі 2000 грн., складає 15 % від продажу поточного місяця.

Нижче показані дані стосовно обсягу продажу підприємства:

Місяць	*Фактичні дані*		*Бюджетні дані*	
	грн.	*одиниці*	*грн.*	*одиниці*
Березень	354000	11,8	–	–
Квітень	363000	12,1	–	–
Травень	–	–	357000	11,9
Червень	–	–	342000	11,4
Липень	–	–	360000	12
Серпень	–	–	366000	12,2

Вправа 3.4.2

Необхідно:

⇨ На підставі наведених даних:

1) Розрахувати величину очікуваних грошових надходжень.

2) Оцінити рівень ліквідності підприємства, якщо були понесені такі витрати як: заробітна плата працівників – 50000 грн; оренда – 10000 грн; комунальні послуги – 5000 грн; виплати за кредитом – 12000 грн; витрати на рекламу – 6000 грн. Початковий залишок грошових коштів на початок – 15000 грн.

3) На основі отриманих результатів, запропонуйте управлінське рішення щодо забезпечення або підвищення фінансової стабільності підприємства у червні.

4) Визначити чи є ефективною така система погашення дебіторської заборгованості.

Дані для виконання завдання:

В квітні підприємство «Фреш» складає бюджет грошових коштів на наступний місяць (травень). Для його підготовки використовується така інформація:

Показники	Сума
Запланований обсяг продажу в кредит в травні	200 000
Фактичний обсяг продажу в кредит в квітні	150 000
Очікувані надходження грошових коштів в травні за товари, реалізовані в кредит в травні	20 %
Очікувані надходження грошових коштів в травні за товари, реалізовані в кредит в квітні	70 %
Очікувані надходження грошових коштів в травні за товари, реалізовані в кредит до квітня	12 000
Очікувані витрати від списання в травні безнадійних боргів	8000
Очікувані витрати на створення в травні резерву сумнівних боргів щодо здійсненої в травні реалізації в кредит	7000

Вправа 3.4.3

Необхідно:

⇨ Необхідно сформувати бюджет закупівлі сировини і матеріалів, бюджет виробництва АТ «Престиж» на перший квартал 2024 року на основі бюджету реалізації на перше півріччя 2024 року.

Дані для виконання завдання:

Запаси готової продукції плануються в розмірі 30 % обсягу продажу наступного періоду.

Місяць	Обсяг продажу, одиниць
Січень	9600
Лютий	16000
Березень	24000
Квітень	14400
Травень	11200
Червень	10400

На перше січня 2024 року на складі було 1800 од. готової продукції. Для виробництва одиниці продукції необхідно 8 кг сировини, запас якої підтримується в обсязі 20 % виробничої потреби в наступному місяці.

Результати бюджетування слід оформити в бюджетах такої форми:

Бюджет виробництва, одиниць продукції

Місяць	*Запас продукції на початок місяця*	*Обсяг продажу*	*Запас продукції на кінець місяця*	*Обсяг виробництва*

Бюджет закупівель сировини

Показник	*Місяці*		
	Січень	*Лютий*	*Березень*
Обсяг виробництва, од.			
Матеріальні витрати на одиницю продукції, кг			
Виробничі потреби, кг			
Необхідний запас на кінець періоду, кг			
Запас на початок періоду			
Обсяг закупівлі сировини			

Вправа 3.4.4

Необхідно:

⇨ На основі наведених даних необхідно сформувати:

1) Бюджети виробництва на січень, лютий, березень;

2) Бюджет витрат праці робітників на І квартал (помісячно);

3) Бюджет виробничих накладних витрат на І квартал.

Дані для виконання завдання:

Згідно бюджету реалізації АТ «Фаворит» за січень планується реалізувати 7000 од. продукції, за лютий – 7200, за березень – 7600, за квітень – 8900 од. На складі на початок року запас готової продукції був на рівні 700 од. необхідний запас готової продукції на кінець кожного місяця дорівнює 20 % обсягу реалізації, що очікується в наступному місяці.

Згідно норм на витрачання часу на виготовлення одиниці продукції слід витратити 5 годин праці робітника І розряду. Протягом години праці

підприємство несе наступні змінні виробничі накладні витрати: непрямі матеріальні витрати – 8,89 грн., непрямі витрати з оплати праці – 60,25 грн., відрахування на ЄСВ та інші витрати – 15,30 грн.

Загальна сума постійних витрат за рік становить 430000 грн. дані витрати розподіляються помісячно рівними частинами.

Вправа 3.4.5

Необхідно:

⇨ На основі даних сформувати бюджет руху грошових коштів підприємства на грудень 2024 р.

Дані для виконання завдання:

Керівництво АТ «Меркурій» вирішило оптимізувати грошові надходження та витрачання у грудні місяці, враховуючи наступні показники діяльності підприємства:

Сальдо по рах. 30, та 31 на 01.12.24 р. становить на загальну суму 430000 грн./ по рах. 63 – 2356000 грн.

12.12.24 р. підприємству необхідну погасити простий вексель на суму 356000 грн.

Відділ бухгалтерії подав наступну інформацію про тенденції в розрахунках покупців за продукцію:

Порядок погашення дебіторської заборгованості покупцями	*Питома вага, %*
Оплата в місяці відвантаження продукції	76
Оплата у наступному місяці	14
Оплата протягом двох місяців	6
Дебіторська заборгованість, що буде визнана сумнівною	4

Відпускна ціна продажу готової продукції підприємства становить 240 грн. в т.ч. ПДВ.

Згідно даних бухгалтерського обліку, укладених договорів та враховуючи тенденції реалізації готової продукції обсяг реалізації готової продукції передбачається на наступному рівні:

Місяць	*Обсяг реалізації, шт.*
Жовтень 2024 р. (факт)	45000
Листопад 2024 р. (факт)	60000
Грудень 2024 р. (прогноз)	78000
Січень 2025 р. (прогноз)	89000

Слід врахувати, що згідно умов договору з постачальником товарів оплата за продукцію повинна здійснюватися протягом 15 днів, виходячи з цього приблизно за 50 % продукції оплата надходить на поточний рахунок підприємства в наступному місяці.

Залишок товарів наприкінці кожного місяця досягає рівня 2500 од. плюс 10% кількості товарів, які будуть реалізовані в наступному місяці. Середня ціна придбаних товарів становить 120 грн. в т.ч. ПДВ. Запаси готової продукції на складі на 1 листопада становили 5600 одиниць.

В грудні місяці передбачаються витрати обігу на загальну суму 3400000 грн. з цієї суми 1800000 грн. – постійні витрати (в т.ч. амортизаційні відрахування 560000 грн.) у грудні місяці підприємство планує реалізувати морально застаріле обладнання, виходячи з ринкових цін, на загальну суму 230000 грн.

Вправа 3.4.6

Необхідно:

⇨ На основі ф. № 1 «Баланс» станом на 31 березня 2024 р., виходячи з прогнозних розрахунків необхідно сформувати бюджет грошових коштів, бюджетний звіт про фінансові результати та бюджетних баланс.

Дані для виконання завдання:

ТОВ «Форум» планує сформувати бюджети на квітень місць виходячи з наступних даних:

1) Дохід від реалізації планується на рівні 560000 грн., в т.ч. 60 % на умовах відстрочки платежу. Половина продажу в кредит сплачується в місяці реалізації, решта – в наступному місяці;

2) Протягом місяця планується придбати товарів на суму 180000 грн. 40 % придбаних запасів оплатити в місяці придбання, а решту заборгованості слід погасити в наступному місяці;

3) Запас товарів на 31 травня планується в сумі 70000 грн.;

4) Витрати обігу плануються в сумі 40000 грн.;

5) Заборгованість за виданими векселями буде погашена впродовж квітня з виплатою відсотка в сумі 1200 грн.;

6) Плануються придбати верстат ВМ-234 з одночасною оплатою в квітні вартістю 56000 грн.;

7) У квітні планується взяти кредит у АКБ «Укрсоцбанк» в сумі 60000 грн. строком на 6 місяців;

8) Податок на прибуток нараховується і сплачується щоквартально.

Баланс ТОВ «Форум» на 31 березня 2024 р., грн.

АКТИВ		**ПАСИВ**	
Стаття	*Сума, грн.*	*Стаття*	*Сума, грн.*
Основні засоби: залишкова вартість	520000	Статутний капітал	560000
Товари	56000	Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)	67000
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: чиста реалізаційна вартість	67000	Векселі видані	60000

Грошові кошти та їх еквіваленти:в національній валюті	97000	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	53000
БАЛАНС	740000	БАЛАНС	740000

Вправа 3.4.7

Необхідно:

⇨ Необхідно провести аналіз виконання бюджету АТ «Мрія» з використанням гнучкого бюджету.

Дані для виконання завдання:

Звіт про виконання бюджету АТ «Мрія»

Показник	*Згідно бюджету*	*Фактично*	*Абсолютне відхилення, грн.*
Дохід від реалізації	3000000	2456000	
Собівартість реалізованої продукції	1879000	1678000	
Валовий прибуток	?	?	
Витрати обігу	700000	630000	
Прибуток від операційної діяльності	?	?	

Бюджетний обсяг реалізації становив 75000 шт., а бюджетні змінні витрати на одиницю продукції – 26 грн. Змінні витрати обігу були заплановані в розмірі 7 % від доходу від реалізації. Фактично було реалізовано 60000 од. готової продукції, змінні витрати на одиницю – 26,5 грн., а змінні витрати обігу 179000 грн.

Вправа 3.4.8

Необхідно:

⇨ Сформувати звіт про виконання бюджету з використання гнучкого бюджету.

⇨ Визначити та обґрунтувати який варіант є більш прибутковим для компанії, розрахувавши фінансові результати для кожної альтернативи: 1) збільшити ціну реалізації продукції до 39 грн за одиницю, що може зменшити обсяг продажів до 28 000 од. 2) знизити змінні витрати до 23 грн за одиницю, але це потребує додаткових інвестицій у розмірі 40 000 грн. Очікуваний обсяг реалізації – 31 000 од.

Дані для виконання завдання:

Зведений бюджет АТ «Крок» містить наступні показники: обсяг реалізації 25000 од.; ціна реалізації – 35 грн. за од.; змінні витрати на од. продукції – 25 грн.; загальна сума постійних витрат 137000 грн.

Фактично було реалізовано 31000 од. продукції, за ціною 37,50 грн., загальна сума змінних витрат 545000 грн., а загальна сума постійних витрат – 142000 грн.

Вправа 3.4.9

Необхідно:

⇨ надати прогноз руху (притоку та відтоку) грошових коштів на наступні 8 місяців;

⇨ визначити прогнозний фінансовий результат діяльності створеного підприємства по закінченні 8 місяців.

⇨ скласти прогнозний баланс підприємства по закінченні 8 місяців;

⇨ визначити величину прибутку на використаний капітал (у %), коефіцієнт валового та чистого прибутку (у %), оборотність активів (в днях), коефіцієнт поточної та строкової ліквідності.

Дані для виконання завдання:

Два службовця були звільнені по скороченню штатів з компанії по виробництву засобів електроніки. Один з них – Джонсон – працював управляючим по збуту, а другий – Стесі – інженером з електроніки. Інженер винайшов прилад, що дозволяє з'єднати комп'ютери без використання модему. Службовці мають намір відкрити власну справу по виготовленню таких приладів, проте грошей в сумі 150000 грн., отриманих при звільненні, може виявитися недостатньо. Вони вирішують звернутись до банку для отримання позики.

Хоча необхідна сума грошей не дуже велика, в управляючого банком є ряд сумнівів. Особливо його непокоять процедура визначення величини позики та ретельність підготовки цього проекту. Щоб заспокоїти себе та виходячи з практики правильних ділових відносин, він просить Джонсона та Стесі підготувати наступні документи:

1) прогноз руху грошових коштів;

2) прогнозний розрахунок прибутків та збитків та баланс за 8 місяців.

На останок він попередив їх, що можливо необхідно буде обговорити альтернативні джерела та умови фінансування.

Виробництво.

1. Згідно бізнес-плану, в першому місяці роботи буде проводитись підготовка виробництва та навчання спеціалістів, випуск продукції що планується у другому місяці буде виготовлено всього 100 од. продукції. Після цього виробництво складе 250 виробів за місяць.

Продаж.

2. Продажна ціна складе 7000 грн. Очікується, що за перші два місяці продажу не буде, за третій місяць продадуть 200 одиниць, а в наступні місяці – по 250 одиниць продукції.

3. Із загального обсягу продаж 100 одиниць передбачається продавати за готівку, а інші – на умовах продажу в розстрочку. Останні будуть оплачуватися рівними частками протягом чотирьох місяців, при цьому перший внесок вноситься в місяць продажу. За надану розстрочку додаткова оплата стягуватися не буде.

Капітал.

4. Партнери внесуть у ролі початкового капіталу 150000 грн. (70000 – Стесі, 80000 – Джонсон).

Основні засоби.

5. Спочатку будуть закуплені механізми вартістю 250000 грн. Очікуваний строк їх корисної служби – п’ять років при нульовій залишковій вартості.

6. Вартість додаткового обладнання складе 50000 грн. Очікуваний строк його корисного використання складе 10 років при нульовій ліквідаційній вартості.

Витрати.

7. Партнери візьмуть в оренду невелику майстерню за 8500 грн. за місяць. Оплата повинна проводитися авансом щоквартально.

8. Комунальні збори з підприємства (місцеві збори за послуги) складають 32000 грн. за рік. Вони виплачуються авансом раз за півріччя, з першим платежем в перший місяць роботи.

9. Інші витрати на виробництво, мабуть, складуть 400000 грн. за місяць.

10. Встановлення телефону обійдеться в 2000 грн. (включаючи щоквартальну авансову виплату за оренду). Очікується, що потім потрібно буде платити 1500 грн. щоквартально, що включає аванс за оренду та оплату переговорів по нарахуванню (у співвідношенні 50/50).

Закупки.

11. Матеріали будуть закупатись за готівку протягом перших 6 місяців, після чого очікується, що постачальники нададуть можливість закупівлі матеріалів в кредит з оплатою протягом місяця. Щомісячно планується придбавати матеріали на суму 2500 грн., які будуть витрачатись в наступному місяці (за перші два місяці більша частина піде на підготовку персоналу – див. пункт 1). За перший місяць додатково на матеріали буде витрачено 2500 грн. та запас матеріалів в майбутньому підтримуватиметься на цьому рівні.

Заробітна плата.

12. Одразу ж будуть найняті шість заводських робітників з загальною заробітною платою 6700 грн. в місяць.

Реклама.

13. Негайно буде виплачено 7500 грн. за трафарет, який послугує основою реклами в пресі.

14. Реклама в пресі обійдеться в 10000 грн. щомісячно. Товариство, будучи новим підприємством, змушене оплачувати відповідні витрати в момент представлення рекламних матеріалів, так як реклама дозволяється в ілюстраційних журналах, вона повинна подаватись за шість тижнів до виходу їх з друку. Фактично це означає двомісячну попередню оплату.

Пакування та розсилання.

15. Упаковка обійдеться в 25000 грн. в місяць починаючи з другого місяця та буде оплачуватися за ставкою 10 грн. на продану одиницю продукції. Товари будуть оплачуватися протягом 45 годин після отримання замовлення поштою чи за телефоном. Поштові витрати складають 1 грн. за продану одиницю продукції.

Вилучення партнерами.

16. Кожен з партнерів планує вилучати по 5000 грн. за місяць.

Непередбачені витрати.

17. Резерв на непередбачені витрати передбачається в сумі 1000 грн.. за місяць.

Калькулювання витрат.

18. Заводська собівартість кожної одиниці складе 5500 грн., що включає: працю – 2000 грн., матеріали – 3000 грн. та заводські накладні витрати – 500 грн.

Різне.

19. Не приймаються в розрахунок банківські комісійні, відсоток та податки.

Вправа 3.4.8

Необхідно:

⇨ Розробити систему операційних бюджетів.

Дані для виконання завдання: Компанія випускає два види продукції – А і Б. Для цього використовуються два види матеріалів С і Д. Вихідна інформація, необхідна для розробки операційного бюджету, міститься в табл. 1.

Таблиця 1

Розробка операційного бюджету

Показник	Од. вимір.	Продукт А	Продукт Б
Витрати матеріалу С на од. продукції	кг	10	10
Витрати матеріалу Д на од. продукції	кг	5	8
Вартість матеріалу С	грн/кг.		1,50
Вартість матеріалу Д	грн/кг.		2,00
Витрати праці на од. продукції	год.	12	18
Основна зарплата	грн./год.		2,50
Планований об'єм продаж	од.	4 000	800
Ціна за од. продукції	грн.	120,00	180,00
Запаси продукції на кінець року	од.	800	100
Запаси продукції на початок року	од.	200	100
Запаси на початок року	грн.	8 400	5 600
Запаси матеріалу С на початок року	кг		4 000
Запаси матеріалу Д на початок року	кг		4 000
Запаси матеріалу С на кінець року	кг		5 000
Запас матеріалу Д на кінець року	кг		2 000

Для розробки операційного бюджету використовуються зведені дані бюджетів підрозділів (табл. 2).

Таблиця 2

Загальновиробничі, комерційні та адміністративні витрати, грн.

Види витрат	Величина
Загальновиробничі витрати	
Допоміжні матеріали	24 000
Заробітна плата з нарахуваннями	60 000
Інші затрати	20 000
Електроенергія (зм. частина)	6 000
Обслуговування (зм. частина)	15 000

Амортизація	22 000
Заробітна плата управлінського персоналу з нарахуваннями	5 000
Електроенергія (пост. частина)	3 200
Обслуговування (пост. частина)	4 000
Всього	**139 200**
Комерційні та адміністративні витрати	
Комісійні	20 000
Реклама	3 000
Заробітна плата продавців з нарахуваннями	10 000
Транспортні затрати	5 000
Заробітна плата службовців з нарахуваннями	10 000
Допоміжні матеріали	1 000
Заробітна плата управлінського персоналу з нарахуваннями	21 000
Інші витрати	5 000
Всього	**75 000**

Крок 1. Бюджет продаж

Види продукції	Одиниці	Ціна за од. продукції	Продажі, грн.
Продукт А			
Продукт Б			
Всього			

Крок 2. Бюджет виробництва

Показники	Продукт А	Продукт Б
Запланований обсяг продаж		
Плановані залишки готової продукції на кінець періоду		
Загальні потреби		
Залишки на початок періоду		
Виробнича програма		

** Для розрахунків незавершене виробництво не враховується.*

Крок 3. Бюджет основних матеріалів

Виробнича необхідність в матеріалах

Показники	од. вимір.	Матеріал С	Матеріал Д
Потреба в матеріалах для продукту А	Кг		
Потреба в матеріалах для продукту Б	Кг		
Загальна потреба в матеріалах	Кг		
Ціна за 1 кг	Грн.		
Загальна вартість	Грн.		

Таблиця 4А

Потреба в закупівлі матеріалів

Показники	Од. вимір.	Матеріал С	Матеріал Д
Виробнича необхідність	кг		
Заплановані залишки на кінець періоду	кг		
Загальна потреба	кг		
Залишки матеріалів на початок періоду	кг		
Необхідний об'єм закупок	кг		
Ціна за од.	грн.		
Затрати на закупки	грн.		

Крок 4. Бюджет прямих затрат на оплату праці

Види продукції	Об'єм виробництва, од.	Затрати часу на од. прод., год.	Трудоємкість вироб.програми, год.	Витрати на оплату праці, грн.
Продукт А				
Продукт Б				
Всього				

Крок 5. Бюджет виробничих накладних витрат

Статті витрат	Величина витрат, грн.
Допоміжні матеріали	
Заробітна плата з нарахуваннями	
Інші затрати	
Електроенергія (змінна частина)	
Обслуговування (змінна частина)	
Всього змінних накладних витрат	
Амортизація	
Заробітна плата управлінського персоналу з нарахуваннями	
Електроенергія (пост. частина)	
Обслуговування (пост. частина)	
Всього постійних накладних витрат	
Всього виробничих накладних витрат	
Накладні виробничі затрати на 1 год. трудомісткості виробничої програми	

Крок 6. Бюджет запасів на кінець періоду

Виробнича собівартість одиниці продукції

Статті затрат	Ставка розрахунку, грн.	Продукт А		Продукт Б	
		Норма витрат	Вартість, грн.	Норма витрат	Вартість, грн.
Матеріал С					
Матеріал Д					
Прямі витрати на оплату праці					
Накладні виробничі витрати					
Всього					

Бюджет запасів

Види запасів	Кількість, шт. (кг)	Ціна за 1 шт. (кг), грн.	Загальна вартість, грн.
Основні матеріали			
Матеріал С			
Матеріал Д			
Вартість запасів матеріалів			
Готова продукція			
Продукт А			
Продукт Б			
Вартість запасів готової продукції			
Всього			

Крок 7. Бюджет виробничої собівартості

№ з/п	Показники	Сума, грн.
1	Залишки готової продукції на початок року	
2	Основні матеріали	
3	Основна зарплата виробничих робітників	
4	Загальновиробничі витрати	
5	**Виробнича собівартість**	
6	Витрати на продукцію, готову до реалізації	
7	Залишки готової продукції на кінець року	
8	**Собівартість проданої продукції**	

Крок 8. Бюджет комерційних та адміністративних витрат

№ з/п	Показник	Сума, грн.
	Змінні витрати	
1.	Комісійні	
	Постійні витрати	
2.	Витрати на рекламу	
3	Заробітна плата продавців з нарахуванням	
4	Транспортні витрати	
5	**Загальні комерційні витрати**	
6	Заробітна плата службовців з нарахуваннями	
7	Допоміжні матеріали	
8	Заробітна плата управлінського персоналу з нарахуваннями	
9	Інші витрати	
10	**Загальні адміністративні витрати**	
11	**Загальні комерційні та адміністративні витрати**	

Крок 9. Бюджет прибутку

№ з/п	Показники	Сума, грн.
1	Виручка	
2	Собівартість проданої продукції	
3	Валовий прибуток	
4	Комерційні та адміністративні витрати	
5	**Операційний прибуток**	

Вправа 3.4.8

Необхідно:

⇨ розрахувати очікуваний бюджетний внесок на покриття продукту з урахуванням імовірності різних рівнів попиту.

Дані для виконання завдання: ТОВ «МеблеваМайстерня» розробляє бюджет нового крісла. Можливі сценарії попиту: найгірший – 10 000 од. (імовірність 0,3), найбільш вірогідний – 22 000 од. (імовірність 0,5), найкращий – 35 000 од. (імовірність 0,2). Ціна реалізації – 100 грн./од. Змінні витрати при обсязі до 25 000 од. – 32 грн./од., при обсязі понад 25 000 од. змінні витрати зменшуються на 10% і ця ставка застосовується до всього обсягу виробництва. Загальні постійні витрати – 300 000 грн.